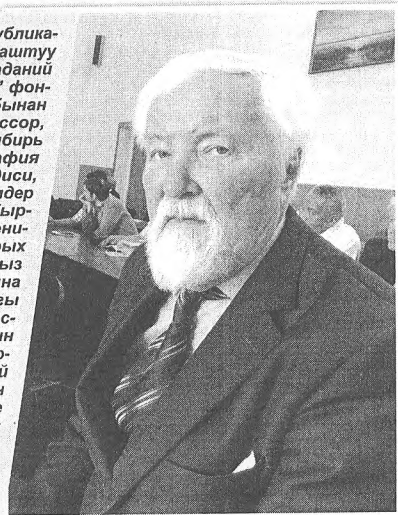

АВТОРДОН: Жакында Кыргыз Республикасынын Президентинин аппаратына караштуу Кыргызстан элинин тарыхый жана маданий мурастарын илктөө боюнча "Мурас" фонду жана "Кыргыз тарых коому" тарабынан көрүнүктүү кыргыз таануучу, профессор, Орусиянын Илимдер академиясынын Сибирь бөлүмүнүн Археология жана этнография институтунун жетектөөчү илимий адиси, Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын ардактуу академиги, Кыргызстандын III даражадагы "Манас" ордени жана "Данакер" орденинин ээси, тарых илимдеринин доктору, көрүнүктүү кыргыз таануучу Юлий ХУДЯКОВдун 70 жылдыгына арналган "АРНОО" аттуу илимий жыйнагы жарык көрдү. Жыйнакка Кыргызстандын, Россиянын, Кытайдын, Түркиянын 170ке жакын окумуштуулары жана тарых мурастарын коргоочулары жиберген куттуктоолор, илимий макалалар камтылган. Жаңы гана жарык көргөн 180 беттен турган жыйнактын 24-бетинде Нарын облусунун Кочкор районундагы Аблес уулу Алайдар атындагы орто мектебинин директору Замир АЛДАЯРОВдун куттуктоо аңгемеси да бар. Ошол аңгеме толугу менен өзгөртүүсү берилди.

Тээ илгер, байыркы замандарда Эне-Сайдан, Алтайдан Теңир-Тоого ооп келген кыргыздар же ошол аймактардын ортосундагы байма-бай жүрүп турган карым-катнашты тастыктаган көлөмү топчудай эле болгон бул буюмдар азыр да мектептин тарых музейинде сакталууда.

Ошол тарыхый буюмдарды Юлий Сергеевич бизге кайра алып келип берген эле күнү мектептин артындагы бир бурчунда жаткан үч балбал ташты көрүп калып аларды да шашпай ак кагазга карандаш менен графикалык сүрөттөрүн тартып жатты. (Ал балбал таштарды талааларда тарыхый ордунан жылдырылып чар жыйыт жаткан жерлеринен, айрымдары аңга түшүп топуракка көмүлүп жаткан жеринен мектепке алынып келинген. Кийин балбал таштарды мектептин алдына катар тургузуу, окуучулар менен бекемдеп орнотууру койгом. Мен азыр коңшу мектепке иштеп, которулуп кетсем да ал балбал таштар ошол ордунда

кул сөз бекер айтылган эмес экен да. Тоо, таш арап, талаа шартындагы изилдөө иштер менен алек болуп жүргөн Юлий Сергеевич үстүнө брезент боз куртка, башына кыргыздын улуттук ак калпагын жарашыктуу, тыкан кийип жүрүптүр. Ак калпакты аздектеп, талаа шартындагы иш үстүндө дайыма чыккыйта таптаза кийип жүргөндүгүн көрүп биз дагы ыраазы болгонубуз. Ошол жолугушудагы, жанагы айтылган үч буюм табылган, жер төлө казууда пайда болгон чуңкурду көрсөтүүбүздү өтүндү. Айылдын четиндеги деңсөөдөгү ошол чуңкурду, анын айланасын өтө кызыгуу менен ойлуу карап жүрдү, айрым жерлерин чукул көрүп жатты. Кийинчерээк Кубат Табалдиев мындай айтып жүрдү: "Юлий Сергеевич ошондогу тарыхый үч буюмду көргөндөн кийин ушул аймактардан руника жазуулары да табылып калышы ыктымал," - деп тоо-таштардын беттерин тигиле кылдат карап калып эле жүрдү. Ошентип жүрүп Юлий Сергеевич мекенине кеткенден кийин Кубат Шакиевичтин археологиялык экспедициясы Кочкордогу "Көк-Сай" руникалык жазууларын тапканы сенсациялык илимий чоң жаңылык болду. Табылгага кубанган Кубат Табалдиев, ошол эле күнү бир студен-

Адамдын улуулугу анын жөнөкөйлүгүндө

(Юлий Сергеевич Худяков жөнүндө)

Кочкор районунда капыстан эле табылган тарыхый табылганы мектеп музейине коюшуп, анын натыйжасында кийин тарыхчы окумуштуулар тарабынан сыры ачылып, илимге жаңылык алып келген учурлар болгон. Өңү сары түстөгү металлдан жасалган көлөмү сырт кийимдин топчуларынан кичине, бетинде кыргыздын улуттук оймолоруна окшогон чиймелери бар үч буюмду айыл четинен экскаватор менен жер төлө казып жаткан адамдар таап алышкан.

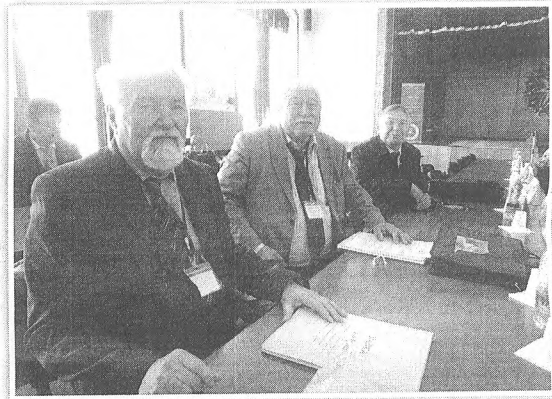
Аны Кочкор районунун Кош-Дөбө айыл аймагынын Кара-Саз айылындагы Сагынбай Орозбак уулу атындагы орто мектебинин ошол кездеги тарых сабагынын мугалими Сартбаев Темир агай өзү түзгөн тарых музейине экспонат кылып койгон. 1995-жылдары биздин айылыбыздын жанындагы Беш-Таш-Короо тарыхый эстеликтерин археологиялык казуулары, изилдөө иштери кызуу жүргүзүлүп

жаткан учур эле. Ошол кездеги жаш археолог Кубат Табалдиев жетектеген археологиялык экспедиция айылыбыздын жанындагы тоолордо археологиялык казуу иштерин жүргүзө баштаган. Ошондо Кубат Шакиевич: "Кочкор жергеси байыркы тогуз жолдун тоомунда жайгашкан тарыхый эстеликтерге бай өрөөн, келечекте бул жерден сенсациялуу тарых эстеликтери табылат," - деп айтканы эсимде.

Андан көп өтпөй айылыбызга Кубат Табалдиев менен келген белгилүү орус окумуштуусу, академик Юлий Сергеевич Худяковду мектеп музейине чакырып, бааягы үч буюмду көрсөттүк. Юлий Сергеевич аларды өтө кызыгуу менен карап чыгып, ошол эле жерден фотосүрөткө жана карандаш менен ак кагазга графикалык сүрөттөрүн тартып алды. Андан кийин бир күнгө берип турумду өтүңүп, чөнтөгүнөн таза бет аарчысын алып чыгып өтө аярлык

менен бирине бирин тийгизбей ороп алып кетти. Аларды изилдеп бүткөндөн кийин эртеси эле кайра алып келип берип жатып Юлий Сергеевич Худяков мындай деди: - "Бул буюмдар VIII-X кылымдарда керүстөнгө сөөгү коюлган абройлуу аскер башчысынын же өкүмдарлардын биринин жоокердик чин даражасын көрсөткөн, көмөр куруна тагылган белгилешектөр болгон. Аларды байыркы кыргыздардын зергер усталары колго (бронзо) металлдын калыпчаларга зеритип куюу жолу менен жасашкан. Так эле ушуга окшош буюмдарды Эне-Сайдагы, Алтайдагы керүстөндөргө археологиялык казууларды жүргүзүү учурларында тапканбыз".

Андан кийин бул табылга илимге сенсациялуу дагы бир жаңылык кошкондугун, музейге туура коюлгандыгын айтуу менен аларды сактап келген мугалимдерге ыраазы экендигин билдирди.

турганым көрүп ыраазы болуп калам). Мурда илимий адабияттардан, газета-журналдардан окуп, сүрөтүн кана көрүп жүрсөм бул жолу Юлий Сергеевич менен жакындан таанышуу, баарлашуу мүмкүнчүлүгү болду. Орусиянын абройлуу, белгилүү тарыхчы окумуштуусунун жөнөкөй, сылык, өтө аяр адам экендигин ошондо көргөм. Көрсө - "адамдын улуулугу анын жөнөкөйлүгүндө" - деген уч-

ти менен Көк-Сайдан Кара-Саз айылындагы биздин үйгө чейин руникалык жазуунун уздугу үч метрдей келген калык кагазына түшүрүлгөн көчүрмөсүн ала келип мага да көрсөтүшкөн.

Замир АЛДАЯРОВ, Аблес уулу Алайдар атындагы орто мектебинин директору, Кочкор району, Кара-Күңгөй айылы.

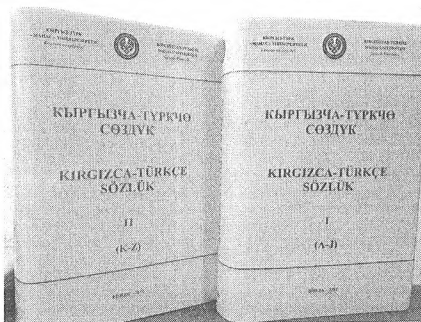
ОГПНИН БУТУРУУЧУЛОРУ БИРИКТИ

28-ноябрда Ош гуманитардык педагогикалык институтунун 2004-2017-жылдар аралыгында англис тили адистигин бүтүргөн бүтүрүүчүлөрдүн жолугушуу кечеси болуп, англис тили жана аны окутуунун усулу кафедрасынын алдында бүтүрүүчүлөрдүн ассоциациясы түзүлдү.

Иш-чаранын биринчи бөлүгүндө конокторго институт тууралуу видео маалыматтар көрсөтүлүп, андан соң окуу жай жетекчилиги тарабынан жолугушууга келген сыймыктуу бүтүрүүчүлөргө атайын сыйлыктар тапшырылды. Окуу жайдын мурунку бүтүрүүчүлөрү учурдагы студенттерге өздөрүнүн иш тажрыйбалары тууралуу айтып беришип, кызыктуу талкуу өткөрүштү.

Жолугушуу коноктор үчүн даярдалган концерттик программа менен коштолуп, мында кафедранын окутуучулары жана чыгармачыл студенттер тарабынан атайын ыр-бийлер жана студенттик көндүрдү, кызыктуу окуяларды чагылдырган сахналык көрүнүштөр тартууланды.

Иш-чаранын экинчи бөлүгүндө бүтүрүүчүлөр менен окутуучулардын атайын отуруму болуп, англис тилин үйрөнүүдөгү жана үйрөтүүдөгү айрым маселелер талкууланды. Отурумдун алкагында башта айтылган маселелерди биргеликте чечүү жана окуу жай менен бүтүрүүчүлөрдүн тыгыз иш алып баруусун арттыруу үчүн ассоциация түзүлүп, анын жетекчиси жана курамы бекитилди.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин гуманитардык факультетине караштуу синхрондук котормо бөлүмүнүн окутуучулары тарабынан даярдалган эки томдук «Кыргызча-түркчө сөздүктүн» бет ачар аземі өттү.

Сөздүк университеттин жыйырма жылдык мааракесине карата Түрк цивилизациясын изилдөө борборунун долбоорунун алкагында гуманитардык факультетинин Синхрондук котормо бөлүмүнүн окутуучулары ф.и.д, проф. Экрем Арыкоглу, PhD, ага окутуучу Жылдыз Алимова, ага окутуучу Рахат Аскарлова жана PhD, окутуучу Билге Каган Сөлүк тарабынан түзүлдү.

«МАНАС» УНИВЕРСИТЕТИНДЕ ЭКИ ТОМДУК «КЫРГЫЗЧА-ТҮРКЧӨ СӨЗДҮК» ТҮЗҮЛДҮ

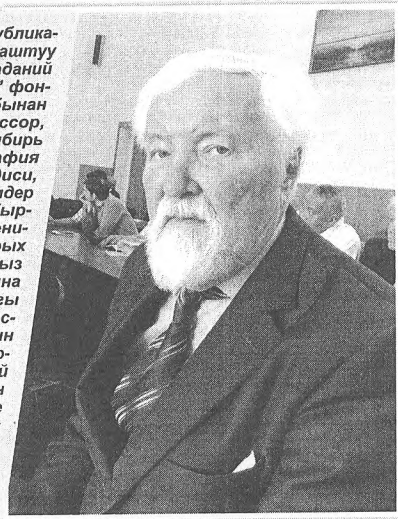
2000 беттен ашык көлөмдө 74 миңден ашык сөздү камтыган бул сөздүк буга чейинки эмгектердин арасынан эң көлөмдүүсү болуп эсептелет. Сөздүк Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын академиги А.Акматалиевдин жалпы редакциясы астында түзүлүп, элүү миңден ашык сөз камтылган «Кыргыз тилинин сөздүгү» негизги булак болду. Ал эми толуктоо катары киргизилген сөздөр Х. Карасаевдин сөксөн миңге жакын сөздү камтыган «Орфографиялык сөздүгүнөн» алынып, алардын маанилери жазылды.

Сөздүктү түзүүгө Б.Шаршембаев тарабынан даярдалган жана «Манас» эпосу баштаган элдик оозеки чыгармачылыктын үлгүлөрүнөн тартып, заманбап адабий чыгармаларга чейин киргизилип, миллиондон ашуун сөздөн турган корпус колдонулду. Аталган корпуста сөздөр алфавит боюнча жайгаштырылып, ар бир сөз мисалдары менен бирге берилген. Корпус «Кыргыз тилинин сөздүгүндө» кездешпеген сөздөрдү табууга, сөздөрдүн сөздүктөгү маанилерин толуктоого жана ар бир сөз үчүн мисалдарды табууга мүмкүнчүлүк түзөт.

Сөздүк түзүү учурунда Түркиянын Түрк тили куруму тарабынан түзүлгөн «Түрк тилинин түшүндүрмө сөздүгү» да таяныч материал катары колдонулду. Кыргыз тилиндеги сөздөрдүн маанилери «Түрк тилинин түшүндүрмө сөздүгүндөгү» сөздөр менен салыштырылып толукталды. Натыйжада кыргыз тилиндеги сөздөрдүн буга чейинки сөздүктөрдө берилбеген маанилери кошумчаланып жазылды. Мындан улам, бул эмгек кыргыз тилиндеги сөздөрдүн маанилеринин мүмкүн болушунча толук берилиши менен да айырмаланат.

Ч.КИЙИЗБАЕВА, "Кут Билим"

АВТОРДОН: Жакында Кыргыз Республикасынын Президентинин аппаратына караштуу Кыргызстан элинин тарыхый жана маданий мурастарын илктөө боюнча "Мурас" фонду жана "Кыргыз тарых коому" тарабынан көрүнүктүү кыргыз таануучу, профессор, Орусиянын Илимдер академиясынын Сибирь бөлүмүнүн Археология жана этнография институтунун жетектөөчү илимий адиси, Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын ардактуу академиги, Кыргызстандын III даражадагы "Манас" ордени жана "Данакер" орденинин ээси, тарых илимдеринин доктору, көрүнүктүү кыргыз таануучу Юлий ХУДЯКОВдун 70 жылдыгына арналган "АРНОО" аттуу илимий жыйнагы жарык көрдү. Жыйнакка Кыргызстандын, Россиянын, Кытайдын, Түркиянын 170ке жакын окумуштуулары жана тарых мурастарын коргоочулары жиберген куттуктоолор, илимий макалалар камтылган. Жаңы гана жарык көргөн 180 беттен турган жыйнактын 24-бетинде Нарын облусунун Кочкор районундагы Аблес уулу Алайдар атындагы орто мектебинин директору Замир АЛДАЯРОВдун куттуктоо аңгемеси да бар. Ошол аңгеме толугу менен өзгөртүүсүз берилди.

Тээ илгері, байыркы замандарда Эне-Сайдан, Алтайдан Теңир-Тоого ооп келген кыргыздар же ошол аймактардын ортосундагы байма-бай жүрүп турган карым-катнашты тастыктаган көлөмү топчудай эле болгон бул буюмдар азыр да мектептин тарых музейинде сакталууда.

Ошол тарыхый буюмдарды Юлий Сергеевич бизге кайра алып келип берген эле күнү мектептин артындагы бир бурчунда жаткан үч балбал ташты көрүп калып аларды да шашпай ак кагазга карандаш менен графикалык сүрөттөрүн тартып жатты. (Ал балбал таштарды талааларда тарыхый ордунан жылдырылып чар жыйыт жаткан жерлеринен, айрымдары аңга түшүп топуракка көмүлүп жаткан жеринен мектепке алынып келинген. Кийин балбал таштарды мектептин алдына катар тургузуп, окуучулар менен бекемдеп орнотуруп койгом. Мен азыр коңшу мектепке иштеп, которулуп кетсем да ал балбал таштар ошол ордунда

кул сөз бекер айтылган эмес экен да. Тоо, таш аралап, талаа шартындагы изилдөө иштер менен алек болуп жүргөн Юлий Сергеевич үстүнө брезент боз куртка, башына кыргыздын улуттук ак калпагын жарашыктуу, тыкан кийип жүрүптүр. Ак калпакты аздектеп, талаа шартындагы иш үстүндө дайыма чыккыйта таптаза кийип жүргөндүгүн көрүп биз дагы ыраазы болгонубуз. Ошол жолугушудагы, жанагы айтылган үч буюм табылган, жер төлө казууда пайда болгон чуңкурду көрсөтүүбүздү өтүндү. Айылдын четиндеги дөңсөөдөгү ошол чуңкурду, анын айналасын өтө кызыгуу менен ойлуу карап жүрдү, айрым жерлерин чуңкуп көрүп жатты. Кийинчерээк Кубат Табалдиев мындай айтып жүрдү: "Юлий Сергеевич ошондогу тарыхый үч буюмду көргөндөн кийин ушул аймактардан руника жазуулары да табылып калышы ыктымал", - деп тоо-таштардын беттерин тигиле кылдат карап калып эле жүрдү. Ошентип жүрүп Юлий Сергеевич мекенине кеткенден кийин Кубат Шакиевичтин археологиялык экспедициясы Кочкордогу "Көк-Сай" руникалык жазууларын тапканы сенсациялык илимий чоң жаңылык болду. Табылганга кубанган Кубат Табалдиев, ошол эле күнү бир студен-

Адамдын улуулугу анын жөнөкөйлүгүндө

(Юлий Сергеевич Худяков жөнүндө)

Кочкор районунда капыстан эле табылган тарыхый табылганы мектеп музейине коюшул, анын натыйжасында кийин тарыхый окумуштуулар тарабынан сыры ачылып, илимге жаңылык алып келген учурлар болгон. Өңү сары түстөгү металлдан жасалган көлөмү сырт кийимдин топчуларынан кичине, бетинде кыргыздын улуттук оймолоруна окшогон чиймелери бар үч буюмду айыл четинен экскаватор менен жер төлө казып жаткан адамдар таап алышкан.

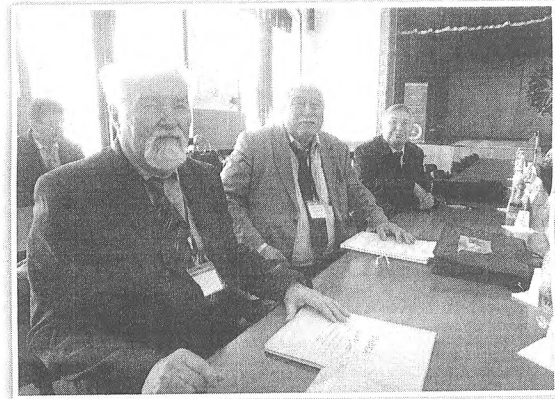
Аны Кочкор районунун Кош-Дөбө айыл аймагынын Кара-Саз айылындагы Сагынбай Орозбак уулу атындагы орто мектебинин ошол кездеги тарых сабагынын мугалими Сартбаев Темир агай өзү түзгөн тарых музейине экспонат кылып койгон. 1995-жылдары биздин айылыбыздын жанындагы Беш-Таш-Короо тарыхый эстеликтерин археологиялык казуулары, изилдөө иштери кызуу жүргүзүлүп

жаткан учур эле. Ошол кездеги жаш археолог Кубат Табалдиев жетектеген археологиялык экспедиция айылыбыздын жанындагы тоолордо археологиялык казуу иштерин жүргүзө баштаган. Ошондо Кубат Шакиевич: "Кочкор жергеси байыркы тогуз жолдун тоомунда жайгашкан тарыхый эстеликтерге бай өрөөн, келечекте бул жерден сенсациялуу тарых эстеликтери табылат", - деп айтканы эсимде.

Андан көп өтпөй айылыбызга Кубат Табалдиев менен келген белгилүү орус окумуштуусу, академик Юлий Сергеевич Худяковду мектеп музейине чакырып, бааягы үч буюмду көрсөттүк. Юлий Сергеевич аларды өтө кызыгуу менен карап чыгып, ошол эле жерден фотосүрөткө жана карандаш менен ак кагазга графикалык сүрөттөрүн тартып алды. Андан кийин бир күнгө берип туруумду өтүңүп, чөптөгөнүн таза бет аарчысын алып чыгып өтө аярлык

менен бирине бирин тийгизбей ороп алып кетти. Аларды изилдеп бүткөндөн кийин эртеси эле кайра алып келип берип жатып Юлий Сергеевич Худяков мындай деди: - "Бул буюмдар VIII-X кылымдарда керүстөнгө сөөгү коюлган абройлуу аскер башчысынын же өкүмдарлардын биринин жоокердик чин даражасын көрсөткөн, көмөр куруна тагылган белгилешкөттөр болгон. Аларды байыркы кыргыздардын зергер усталары коло (бронзо) металлдан калыпчаларга зэритип куюу жолу менен жасашкан. Так эле ушуга окшош буюмдарды Эне-Сайдагы, Алтайдагы керүстөндөргө археологиялык казууларды жүргүзүү учурларында тапканбыз".

Андан кийин бул табылга илимге сенсациялуу дагы бир жаңылык кошкондугун, музейге туура коюлгандыгын айтуу менен аларды сактап келген мугалимдерге ыраазы экендигин билдирди.

турганын көрүп ыраазы болуп калам). Мурда илимий адабияттардан, газета-журналдардан окуп, сүрөтүн кана көрүп жүрсөм бул жолу Юлий Сергеевич менен жакындан таанышуу, баарлашуу мүмкүнчүлүгү болду. Орусиянын абройлуу, белгилүү тарыхчы окумуштуусунун жөнөкөй, сылык, өтө аяр адам экендигин ошондо көргөм. Көрсө - "адамдын улуулугу анын жөнөкөйлүгүндө" - деген уч-

ти менен Көк-Сайдан Кара-Саз айылындагы биздин үйгө чейин руникалык жазуунун уздугу үч метрдей келген калык кагазына түшүрүлгөн көчүрмөсүн ала келип мага да көрсөтүшкөн.

Замир АЛДАЯРОВ, Аблес уулу Алайдар атындагы орто мектебинин директору, Кочкор району, Кара-Күңгөй айылы.

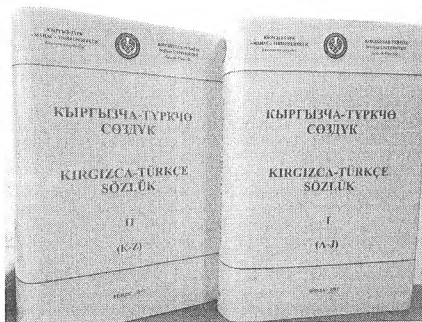
ОГПНИН БУТУРУУЧУЛОРУ БИРИКТИ

28-ноябрда Ош гуманитардык педагогикалык институтунун 2004-2017-жылдар аралыгында англис тили адистигин бүтүргөн бүтүрүүчүлөрдүн жолугушуу кечеси болуп, англис тили жана аны окутуунун усулу кафедрасынын алдында бүтүрүүчүлөрдүн ассоциациясы түзүлдү.

Иш-чаранын биринчи бөлүгүндө конокторго институт тууралуу видео маалыматтар көрсөтүлүп, андан соң окуу жай жетекчилиги тарабынан жолугушууга келген сыймыктуу бүтүрүүчүлөргө атайын сыйлыктар тапшырылды. Окуу жайдын мурунку бүтүрүүчүлөрү учурдагы студенттерге өздөрүнүн иш тажрыйбалары тууралуу айтып беришип, кызыктуу талкуу өткөрүштү.

Жолугушуу коноктор үчүн даярдалган концерттик программа менен коштолуп, мында кафедранын окутуучулары жана чыгармачыл студенттер тарабынан атайын ыр-бийлер жана студенттик көндүрдү, кызыктуу окуяларды чагылдырган сахналык көрүнүштөр тартууланды.

Иш-чаранын экинчи бөлүгүндө бүтүрүүчүлөр менен окутуучулардын атайын отуруму болуп, англис тилин үйрөнүүдөгү жана үйрөтүүдөгү айрым маселелер талкууланды. Отурумдун алкагында башта айтылган маселелерди биргеликте чечүү жана окуу жай менен бүтүрүүчүлөрдүн тыгыз иш алып баруусун арттыруу үчүн ассоциация түзүлүп, анын жетекчиси жана курамы бекитилди.

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин гуманитардык факультетине караштуу синхрондук котормо бөлүмүнүн окутуучулары тарабынан даярдалган эки томдук «Кыргызча-түркчө сөздүктүн» бет ачар сөздүкү.

Сөздүк университеттин жыйырма жылдык мааракесине карата Түрк цивилизациясында изилдөө борборунун долбоорунун алкагында гуманитардык факультетинин Синхрондук котормо бөлүмүнүн окутуучулары ф.и.д, проф. Экрем Арыжоголу, PhD, ага окутуучу Жылдыз Алимова, ага окутуучу Рахат Аскарлова жана PhD, окутуучу Билге Каган Сөлүк тарабынан түзүлдү.

«МАНАС» УНИВЕРСИТЕТИНДЕ ЭКИ ТОМДУК «КЫРГЫЗЧА-ТҮРКЧӨ СӨЗДҮК» ТҮЗҮЛДҮ

2000 беттен ашык көлөмдө 74 миңден ашык сөздү камтыган бул сөздүк буга чейинки эмгектердин арасынан эң көлөмдүүсү болуп эсептелет. Сөздүк Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын академиги А.Акматалиевдин жалпы редакциясы астында түзүлүп, элүү миңден ашык сөз камтылган «Кыргыз тилинин сөздүгү» негизги булак болду. Ал эми толуктоо катары киргизилген сөздөр Х. Карасаевдин сексен миңге жакын сөздү камтыган «Орфографиялык сөздүгүнөн» алынып, алардын маанилери жазылды.

Сөздүктү түзүүгө Б.Шаршембаев тарабынан даярдалган жана «Манас» эпосу баштаган элдик оозеки чыгармачылыктын үлгүлөрүнөн тартып, заманбап адабий чыгармаларга чейин киргизилип, миллиондон ашуун сөздөн турган корпус колдонулду.

Аталган корпуста сөздөр алфавит боюнча жайгаштырылып, ар бир сөз мисалдары менен бир берилген. Корпус «Кыргыз тилинин сөздүгүндө» кездешпеген сөздөрдү табууга, сөздөрдүн сөздүктөгү маанилерин толуктоого жана ар бир сөз үчүн мисалдарды табууга мүмкүнчүлүк түзөт.

Сөздүк түзүү учурунда Түркиянын Түрк тили куруму тарабынан түзүлгөн «Түрк тилинин түшүндүрмө сөздүгү» да таяныч материал катары колдонулду. Кыргыз тилиндеги сөздөрдүн маанилери «Түрк тилинин түшүндүрмө сөздүгүндөгү» сөздөр менен салыштырылып толукталды. Натыйжада кыргыз тилиндеги сөздөрдүн буга чейинки сөздүктөрдө бирбелген маанилери кошумчаланып жазылды. Мындан улам, бул эмгек кыргыз тилиндеги сөздөрдүн маанилеринин мүмкүн болушунча толук берилиши менен да айырмаланат.